Investigating the performance of cultural diplomacy in the Islamic Republic of Iran

Rahbar Taleihur[1]

Mohammad Ali Monfardi2

Abstract

Cultural diplomacy, as one of the effective methods and models for mutual understanding between states and nations, undoubtedly has wide capabilities in the proximity of nations, peace and, of course, the maximization of national interests and goals in the field of foreign policy. In particular, with the ۱۹۹۰s and its paradigmatic changes in diplomacy and foreign policy since the shift towards culturalism and the centrality of culture in foreign relations, as well as the emergence of issues such as soft power and public diplomacy and the peoples of the nations, this effect is far more Has a higher position. Therefore, this research is organized around the question of how the cultural diplomacy of the Islamic Republic works. The statistical population of this research is people and the number of statistical samples has been determined using ۲۰۰ people. The research has been done by descriptive- ٦٢ Cochran›s formula of dimensions of doctrine, policy-making, ۸ analytical method and based on planning, organizing, guiding, coordinating, implementing and implementing, monitoring and evaluation. Based on library resources and field research and based on the analysis of questionnaires, the research findings indicate that the cultural diplomacy of the Islamic Republic of Iran in the dimension of medium to high doctrine, in terms of policy-making, planning, organizing, implementing and executing Medium to low, the direction of guidance was unfavorable and in .the dimension of supervision was favorable

Keywords: cultural diplomacy, foreign policy, cultural diplomacy institutions, Islamic Republic of Iran

1 Assistant Professor of International Relations, Mohaghegh Ardabili University (taleihur10@gmail.com)

2 Phd student of Political Science, University of Tehran

بررسی عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهه ۱۳۹۰

رهبر طالعی حور*[۱]
محمدعلی منفردی[۲]

تاریخ دریافت:۱۴۰۱/۰۹/۱۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۲

چکیده

دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان یکی از روش ها و الگوهای مؤثر در فهم مشترک میان دولت ها و ملت ها بی تردید از قابلیت های گسترده ای در جهت نزدیکی میان ملل، صلح گرایی و البته حداکثر سازی منافع و اهداف ملی در پهنه سیاست خارجی برخوردار است. به‌ویژه با تغییرات پارادایمی صورت گرفته در دیپلماسی و سیاست خارجی از دهه ۹۰ میلادی و حرکت آن به‌سوی فرهنگ گرایی و فرهنگ محوری در روابط خارجی و نیز طرح مباحثی چون قدرت نرم و دیپلماسی عمومی و مخاطب قرار دادن ملت ها این اثرگذاری به‌مراتب از جایگاه بالاتری برخوردار است. بنابراین هدف اصلی در این پژوهش بررسی عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهه ۱۳۹۰ بوده و سؤال اصلی پژوهش هم به این صورت مطرح می شود که عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی در دهه ۱۳۹۰ چگونه بوده است؟ پژوهش با روش توصیفی پیمایشی و با مبنا قرار دادن ۸ بعد دکترین، سیاست گذاری، برنامه ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، هماهنگی، پیاده‌سازی و اجرا ، نظارت و ارزیابی انجام‌شده است. جامعه آماری این پژوهش ۲۰۰ نفر و تعداد نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران ۶۲ نفر تعیین‌شده است. با استناد به منابع کتابخانه ای و پژوهش میدانی و بر اساس تجزیه‌وتحلیل پرسشنامه ها، یافته های تحقیق بیانگر این است که عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بعد دکترین متوسط به بالا، در ابعاد سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، پیاده‌سازی و اجرا متوسط به پایین، بعد هدایت نامطلوب و در بعد نظارت مطلوب بوده است.

واژگان کلیدی: سیاست خارجی، دیپلماسی، دیپلماسی فرهنگی، نهادهای دیپلماسی فرهنگی، جمهوری اسلامی ایران

۱-استادیار روابط بین‌الملل دانشگاه محقق اردبیلی- نویسنده مسئول (taleihur1O@gmail.com)

۲-دانشجوی دکترای علوم سیاسی دانشگاه تهران

مقدمه

سیاست خارجی یک کشور از مهم¬ترین بخش¬های حکومتی یک دولت ملت به شمار می¬رود که در پی تأمین اهداف و منافع ملی و حیاتی خود در محیط آنارشیک بین¬المللی است. سیاست خارجي يك مفهوم و حوزه كلان حكومتي است كه براي نائل شدن به آن نيازمند ابزارهاي خاص خود است كه اين ابزارها با مفهوم ديپلماسي گره‌خورده است. دیپلماسی نیز از آن دسته از مفاهیمی است که در ادوار تاریخی گوناگون دست‌خوش تحولات محتوایی و معنایی شده است.

به‌طور سنتي و تا قبل از فروپاشي شوروي ملاحظات سياسي، اقتصادي و امنيتي حوزه¬هايي بودند كه سياست خارجي و ديپلماسي يك كشور متأثر از آن‌ها بود. اما به باور بسياري از انديشمندان و صاحب نظران، بعد از پايان جنگ سرد، فرهنگ و مؤلفه‌های فرهنگي ركن چهارم سياست خارجي را تشكيل داد كه در بسياري از مواقع لايه‌هاي زيرين سه حوزه ديگر نيز از آن منبعث خواهد شد. پژوهش¬گران از این تغییر تحت عنوان «فرهنگی شدن سیاست خارجی» یاد می¬کند که بر این اساس باید فرهنگ را رکن اصلی سیاست خارجی و رفتار یک کشور در عرصه بین¬المللی دانست و مدعی شد که ملاحظات سیاسی، اقتصادی و امنیتی متأثر از فرهنگ هستند.»(افتخاری، ۱۳۸۹، ص. ١٤٦). نتیجه این‌که در عصر حاضر نادیده گرفتن و یا کم‌اهمیت جلوه دادن عنصر و مؤلفه‌های فرهنگي در روابط خارجي و ديپلماسي نگاهي تقليل‌گرايانِ است كه قدرت و كارآمدي ديپلماسي و پيش بردن منافع و اهداف ملي را با چالش روبرو مي¬كند. بدين ترتيب اهميت فرهنگ در معادلات بين¬المللي و روابط خارجي كشورها منجر به پديد آمدن تحولي شگرف در عرصه ديپلماسي است كه در حوزه ديپلماسي عمومي به‌طور عام و ديپلماسي فرهنگي به‌طور خاص خود را نشان داده است. بنابراين هدف اصلی در این پژوهش بررسی عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهه ۱۳۹۰ است. این تحقیق با روش توصیفی - پیمایشی و با استناد به منابع کتابخانه¬اي و پژوهش ميداني و بر اساس تجزیه‌وتحلیل پرسشنامه¬ها با مبنا قرار دادن ۸ بعد دکترین، سیاست¬گذاری، برنامه¬ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، هماهنگی، پیاده‌سازی و اجرا ، نظارت و ارزیابی انجام‌شده است.

در خصوص اهمیت و ضرورت این پژوهش می¬توان گفت؛ دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان یکی از روش¬ها و الگوهای مؤثر در فهم مشترک میان دولت¬ها و ملت¬ها بی¬تردید از قابلیت¬های گسترده¬ای در جهت نزدیکی میان دولت¬ها برخوردار است و توجه به این موضوع می¬تواند در حداکثر سازی منافع و اهداف ملی در پهنه سیاست خارجی

نقش بسزایی داشته باشد. بنابراین نپرداختن به این نوع پژوهش می¬تواند تبعات منفی همچون؛ بی¬توجهی به بعد نظری دیپلماسی فرهنگی و جایگاه آن در سیاست خارجی، ضعف چارچوب¬های مفهومی به‌منظور تشریح بهینه¬سازی اقدامات سیاست خارجی در پرتو دیپلماسی فرهنگی و کم‌اهمیت جلوه داده میزان اهمیت و اثربخشی دیپلماسی فرهنگی در پیشبرد سیاست خارجی را به دنبال داشته باشد و در صورت توجه به این نوع پژوهش دستاوردهایی همچون؛ شناخت ضعف¬های موجود در دیپلماسی فرهنگی کشور و بهینه‌سازی وضعیت فعلی دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی محقق خواهد شد.

به‌منظور تحقق هدف پژوهش مباحث مقاله در سه بخش سازمان‌دهی می¬شود. در بخش نخست مبانی مفهومی و نظری توصیف و شرح داده می¬شود. در بخش دوم به روش‌شناسی پژوهش اشاره خواهد شد و در بخش مهم پژوهش هر یک از ابعاد ۸ گانه در دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت و در انتها ضمن نتیجه¬گیری پیشنهادهایی برای کاهش آسیب¬های موجود در دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ارائه خواهد شد.

۲-پیشینه تحقیق

امینی و انعامی علمداری(۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان «جهانی‌شدن فرهنگ و کارکرد دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی» به این نتیجه رسیده¬اند که جهانی‌شدن فرهنگ با توجه به بهره¬گیري آن از انقلاب اطلاعاتي و جهان شبکه¬اي، موجب شده است تا دیپلماسي سنتي به‌عنوان ابزار سیاست خارجي براي تأمین منافع ملي کشورها به دیپلماسي فرهنگي تحول یابد.

اژدری و همکاران(۱۳۹٦) در پژوهشی با عنوان «مدل دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» اشاره می¬کنند؛ دیپلماسی فرهنگی در سه بعد زمینه¬ای، قانونی و اجرایی قابل‌تفکیک است. مدل طراحی‌شده بر اهمیت ابعاد سه¬گانه دیپلماسی فرهنگی و بر اقدامات بهبود شاخص¬های آموزش، فرهنگ، ارتباطات، سیاست عمومی دولت، حکمرانی خوب و حقوق فرهنگ تأکید دارد. در بعد اجرایی توجه به ارتقای شاخص¬های تجارت و سرمایه¬گذاری فرهنگی و نیز ارتقای سطح مشارکت و همکاری¬های بین¬المللی و استفاده از فناوری¬های نوین ارتباطات و اطلاعات به‌خصوص افزایش حضور فرهنگی در شبکه¬های اجتماعی به‌عنوان ابزاری کارآمد و مؤثر در بهبود تصویر کشور در جامعه بین¬الملل و افزایش ضریب نفوذ فرهنگی و ارتقای قدرت نرم ج.ا.ایران در جهان خواهد بود.

اژدری و همکاران(۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «آسیب¬شناسی

دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و ارائه راهبرد» با استفاده از مدل تحلیل SWOT، به این نتیجه رسیده¬اند که نتیجه تحلیل محیط داخلی و خارجی دیپلماسی فرهنگی نشان می¬دهد که ایران در موقعیت استراتژی محافظه¬کارانه قرار دارد و لازم است نسبت به تقویت اشتراکات دینی، فرهنگی و تاریخی، گسترش مناسبات و همکاری فرهنگی، اقتصادی و ... اقدام شود.

میرزائی و همکاران(۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان«تدوین راهبردهای مدیریت دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در منطقه غرب آسیا» با استفاده از روش دلفی و به‌کارگیری ابزارهای برنامه¬ریزی راهبردی(SWOT و QSPM) ۱۰ راهبرد بهینه ارائه نموده¬اند که شامل؛ به‌کارگیری ظرفیت فضای مجازی، هدایت فضای فرهنگی کشور منطبق با فرهنگ ایرانی اسلامی، تأثیرگذاری در تخصیص هدفمند اعتبارات، اعمال سیاست¬های منطبق با رهنمودهای رهبری، مقابله با نفوذ فرهنگی دشمن، عملیات رسانه¬ای و مجازی، مدیریت تولیدات فرهنگی در فضای مجازی و حقیقی، ظرفیت‌سازی در کارگروه-های تخصصی فرهنگی جهت تقویت و تولید محتوای فرهنگی، به¬کارگیری راهبردهای تهاجمی به جای راهبردهای تدافعی، برنامه¬ریزی مناسب جهت هدایت کیفی فضای فرهنگی با رویکرد افزایش نفوذ فرهنگی و تأثیرگذاری در منطقه می‌باشند.

حق‌پرست و خدابین(۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «درآمدی بر دکترین مطلوب دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» به این نتیجه رسیده¬اند که مدل تصمیم¬گیری دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران باید از گونه« فزاینده» به مدل »بینش فوق‌العاده» تغییر پیدا کند، تا از رکود فرهنگ بین¬المللی کنونی به تحرک، خلاقیت و استفاده از حداکثر ظرفیت¬ها حرکت کند.

قربانی گلشن آباد(۱٤۰۰) در مقاله¬ای با عنوان «دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران؛ مطالعه موردی: عربستان سعودی» تاکید می¬کند که مؤلفه‌های ارزشی- بینشی در دیپلماسی فرهنگی، بیشترین درجه اهمیت را از نظر صاحبنظران و در مقایسه با سایر مولفه¬ها به خود اختصاص داده و البته میزان موفقیت بیشتری، هم در شرایط فعلی (۱٤۰۰) و هم در شرایط آتی(۱٤۰٤) خواهد داشت.

ذوالفقاری و غلامعلی(۱٤۰۱) در مقاله¬ای با عنوان «مؤلفه¬ها و ظرفیت¬های زبان فارسی در دیپلماسی فرهنگی ایران» ظرفیت¬ها و مؤلفه¬های قدرت نرم زبان فارسی در دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را تبیین نموده و به مصادیق تأثیر تاریخی زبان و ادب فارسی بر حوزه‌های فرهنگی- تمدنی متعدد اشاره نموده¬اند.

بررسی پیشینه های موجود بیانگر متفاوت بودن این مقاله

با فعالیت‌های پژوهشی انجام‌شده است و نوآوری این مقاله که فصل جداکننده آن با دیگر پژوهش¬هاست تعیین ابعاد اثرگذار در دیپلماسی فرهنگی و بررسی عملکرد دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران بر اساس این ابعاد بوده که در پژوهش‌های قبلی به این مهم پرداخته نشده است.

۳-مبانی مفهومی و نظری:

سیاست خارجی:

سیاست خارجی به معنی دنبال کردن هدف‌های یك کشور در محیط بین‌المللی و در رابطه با جامعه، دولت و کشورهای دیگر است. سیاست خارجی، راهنمای موضع‌گیری در جهان است؛ و مجموعه‌ای از اهداف بین‌المللی و راه‌های رسیدن به آن‌ها را شامل می‌شود. با یك نگاه اجمالي به فرایند سیاست خارجي از تصمیم‌گیری تا اجرا مي‌توان عواملي چون ارزش‌ها و اعتقادات، زمینه¬های تاریخی و فرهنگی، تصویر کلی از سیاست بین‌المللی، برداشت‌ها و ایستارها، مشکلات داخلی و افکار عمومي، نیازهای داخلی، ساختار نظام بین¬الملل را اشاره کرد(قوام، ۱۳۷۲، ص. ۱٤٦-۱۳۵).

دیپلماسی:

سیاست خارجي یك مفهوم و حوزه کلان حکومتي است که براي نائل شدن به آن نیازمند ابزارهاي خاص خود است که این ابزارها با مفهوم دیپلماسي گره‌خورده است. دیپلماسی را به عنوان فن اداره سیاست خارجی و یا تنظیم روابط بین¬المللی و هم¬چنین حل‌وفصل اختلافات بین¬المللی از طرق مسالمت¬آمیز تعریف و توصیف کرده¬اند. اگرچه در بسیاری از مواقع دیپلماسی تنها یکی از ابزارهای اجرای سیاست خارجی در میان دیگر عوامل به شمار می¬رود اما درروند بهره¬گیری از حربه¬های اقتصادی، فرهنگی و حتی نظامی نیز کاربرد آن ضرورت پیدا می¬کند(قوام، ۱۳۷۲: ۲۰۷).دیپلماسی تدوین و اجرای سیاست خارجی کشور را در همه سطوح بر عهده دارد و مغز متفکر قدرت ملی است(مورگنتا، ۱۳۸۹، ص. ۲٤٧-۲٤٦).

دیپلماسی فرهنگی:

دیپلماسی فرهنگی، بخش جدایی‌ناپذیر از دیپلماسی عمومی است (Yang. ۲۰۱۹. P. ۷). دیپلماسی فرهنگی تلاش می¬کند با استفاده از فرهنگ و عناصر و مؤلفه¬های فرهنگی مانند ایده¬ها، ارزش¬ها، اطلاعات، هنر، زبان و ادبیات، بر افکار عمومی دیگر کشورها تأثیر بگذارد و از همین روست که دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان ابزاری برای جذب، اقناع و نفوذ شناخته می-شود.(Others. Ahmed & 22 .. P)

دیپلماسي فرهنگي به‌مانند دیگر مفاهیم حوزه علوم سیاسي و روابط بین¬الملل از تعاریف مختلفي برخوردار است. برخي بر این نظر هستند که در دنیاي کنوني و با توجه به مقتضیات علمي جهان امروز، دیگر نمي¬توان مفاهیم را در یك تعریف محدود کرد بلکه باید به صورت مفهومي به کنه

آن‌ها پي برد. از اين‌رو در اين پژوهش براي شناخت مفهوم ديپلماسي فرهنگي به بررسي تعاريف مختلف مي‌پردازيم.

	تعريف‌كننده	تعريف	شاخص‌ها
۱	فرانس نينكوويچ	تلاش براي ارتقاي سطح ارتباطات و تعامل ميان ملل جهان با هدف طراحي و بنياد نهادن تفاهم‌نامه‌ها و توافقاتي بر اساس ارزش‌هاي مشترك(خاني،۱۳۸٦: ۳۲۷-۳۲٦).	تعامل بر اساس ارزش‌هاي مشترك
۲	گيفورد مالون	معماري يك شاهراه دو طرفه به منظور ايجاد كانال‌هايي براي معرفي تصوير واقعي و ارزش‌هاي يك ملت و در عين حال تلاش براي دريافت درست تصاوير واقعي از ساير ملت‌ها و فهم ارزش‌هاي آن‌ها(خاني،۱۳۸٦، ص. ۲۲۷-۲۳٦).	دست‌يابي به مفاهمه مشترك
۳	ميلتون كامينگر	مبادله ايده‌ها، اطلاعات، هنر، سبك زندگي، نظام ارزشي، سنت‌ها و اعتقادات براي دست‌يابي به مفاهمه مشترك و تقويت تفاهم متقابل ميان ملت‌ها و كشورها(خاني،۱۳۸٦، ص. ۲۲۷-۲۳۲).	معرفي و فهم دو جانبه ارزش‌ها
٤	سيد جلال دهقاني فيروزآبادي	ديپلماسی فرهنگی، يكی از ابعاد و ابزارهای سياست خارجی است كه منظور از آن تلاش و كوشش از پيش طراحی‌شده و سازمان‌يافته برای تاثيرگذاری بر برداشت‌ها، ادراكات، افكار، انگاره‌ها، ايده آل‌ها، ارزش‌ها، ايستارها و باورهای ساير ملت‌ها از طريق تبيين و ترويج فرهنگ و تمدن آن كشور و شناخت و درك واقعی از فرهنگ‌های ديگر به منظور تامين و توسعه منافع ملی است(دهقانی فيروزآبادی،۱۳۸۹، ص. ۱۵۵).	تأثيرگذاری بر ساير كشورها، ترويج فرهنگ كشور می‌شناخت فرهنگ كشور مقصد
۵	لنزووسكی	ديپلماسی فرهنگی نوعی از ديپلماسی عمومی و قدرت نرم است و شامل تبادل ايده‌ها، اطلاعات، هنر و ديگر جنبه‌هاي فرهنگ ميان‌مدت‌ها به منظور تقويت تفاهم متقابل است.(lenczowski 2009. P.74)	تفاهم متقابل
٦	مری نيلس مک	ديپلماسی فرهنگی با مخاطب قرار دادن مردم ساير ملت‌ها در تلاش است تا درک درستی از آرمان‌ها و نهادهای يک ملت را برای دستيابی به حمايت گسترده در جهت اهداف اقتصادی و سياسی به دست آورد.(Maack 2001. P. 59)	شناخت فرهنگی ملت‌ها برای اهداف اقتصادی سياسی

ويژگی‌های ديپلماسی فرهنگی

ديپلماسی فرهنگی و به خدمت گرفتن فرهنگ در سياست خارجی، دارای مزيت¬ها، و ويژگی‌های مهم و قدرتمندی است و همين ويژگی‌ها و مزيت¬ها، عاملی شده تا كشورها در روابط خارجی خود به ديپلماسی فرهنگی توجه ويژه¬ای داشته باشند. مهم-ترين اين مزيت‌ها شامل موارد زير است(خانی، ۱۳۸٦، ص. ۱٦۰-۱۵۹).

- مواجه‌شدن با مقاومت كمتر در جوامع و كشورهای مقصد؛ فرهنگ در موارد بسياری ضمير ناخودآگاه افراد را، هدف قرار داده و با لطافت و ظرافت غيرشهودی بر لايه‌های عميق اذهان آنان تاثير می گذارد.
- عاری بودن ديپلماسی فرهنگی از لحن خصمانه و آمرانه در كنار جذابيت بيشتر و نامحسوس بودن اعمال آن و در نتيجه هدف قرار دادن ذهن و روح مخاطبان خود.
- در ديپلماسی فرهنگی فرصت بهتری برای حضور جدی¬تر و مجال بيشتری برای ايفای نقش موثرتر توسط بازيگران غير رسمی، نهادهای مدنی و اشخاص حقيقی و حقوقی غير دولتی مهيا می¬شود و اين به

نوبه خود بر گستره حوزه مانور و دامنه تأثیرگذاری دیپلماسی فرهنگی در مقایسه با دیپلماسی سنتی می‌افزاید.

- دیپلماسی فرهنگی بیشتر به دنبال کشف، تعریف، و ترویج ارزش‌ها و منافع مشترک و جهان¬شمول و سپس، تامین منافع ملی در چارچوب این ارزش‌ها و منافع مشترک است.
- دیپلماسی فرهنگی می‌تواند به منزله فتح بابی برای مفاهمه بیشتر و بهتر میان کشورها به کار گرفته شود و به مرور زمان منجر به پایه¬ریزی روابط عمیق و پایدار فرهنگی میان کشورها شود و این تعمیق، حتی می‌تواند به حوزه‌های سیاسی و امنیتی هم تسری یابد.
- دیپلماسی فرهنگی می‌تواند خلاقانه¬تر، انعطاف¬پذیرتر و حتی فرصت¬طلبانه‌تر از دیپلماسی سنتی در بسیاری از حوزه‌ها طراحی و اجرا شو د .

نهادهای دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران برای رسیدن به اهداف فرهنگی خود در سطح بین‌المللی، تلاش‌های در خوری داشته و در این حوزه، نهادهای دولتی و غیر دولتی به نسبت بالایی تاسیس و یا از ادغام سازمانی شکل‌گرفته‌اند که برخی از آن‌ها مانند سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به صورت مستقیم و برخی دیگر از نهادها به صورت غیر مستقیم یا ضمنی این مسئولیت را بر عهده‌دارند. برخی از سازمان‌ها نیز فعالیت هایشان به گونه¬ای است که خروجی نهایی عملکرد آن‌ها می‌تواند اهداف دیپلماسی فرهنگی را محقق سازد. نهادهايي كه مي¬توان فعاليت‌هاي آن را به صورت مستقيم و غير مستقيم در راستاي اهداف ديپلماسي فرهنگي جمهوري اسلامي دانست، به شرح زير است:

جدول۲- ۲: نهادهاي فعال جمهوري اسلامي در حوزه ديپلماسي فرهنگي(تحقيق و ترسيم از نگارنده)

ردیف	نام سازمان	جایگاه قانونی	فعالیت	نوع فعالیت
۱	مجلس شورای اسلامی	قانون اساسی	۱۳۸۵	قانون‌گذاری و نظارت در امور فرهنگی
۲	شورای عالی انقلاب فرهنگی	تشکیل به دستور امام خمینی	۱۳۵۹	سیاست‌گذاری و نظارت در امور فرهنگی
۳	مجمع تشخیص مصلحت نظام	تشکیل به دستور امام خمینی و قانون اساسی	۱۳۶۱	تدوین سیاست کلی کشور در امور فرهنگی
۴	کمیته امداد امام خمینی	دستور امام خمینی و اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۵۷	کمک به محرومین و اعزام برخی امور فرهنگی خارج از کشور
۵	شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی	اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۵۹	برگزاری مراسم رسمی فرهنگی و اشاعه فرهنگ اسلامی
۶	دفتر تبلیغات اسلامی قم	اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۵۸	آموزش و تبلیغات اسلامی
۷	جامعة المصطفی العالمیه	اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۸۶	تربیت طلاب و روحانیون خارجی
۸	معاونت برون‌مرزی سازمان صدا و سیما	قانون مصوب مجلس	۱۳۵۷	نشر فرهنگ اسلامی در ایران و جهان از طریق صدا و سیما
۹	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	قانون مصوب مجلس	۱۳۶۲	حفظ میراث فرهنگی ایران در داخل و خارج از کشور
۱۰	سازمان تبلیغات اسلامی	اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۶۰	آموزش و تبلیغات اسلامی
۱۱	مجمع جهانی تقریب مذاهب	اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۶۰	تقریب مذاهب اسلامی
۱۲	مجمع جهانی اهل بیت	اساسنامه مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۶۹	فعالیت‌های جهانی اهل بیت
۱۳	وزارت امور خارجه	قانون مصوب مجلس	۱۳۶۳	عهده‌دار اجرای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۱۴	شورای عالی ایرانیان خارج از کشور	قانون مصوب مجلس	۱۳۸۳	توجه به امور ایرانیان خارج از کشور
۱۵	فرهنگستان علوم	اساسنامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۶۲	کمک به توسعه علوم و متون
۱۶	فرهنگستان هنر	اساسنامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۷۷	پاسداری از میراث و هنر اسلامی و ملی
۱۷	بنیاد ایران‌شناسی	اساسنامه مصوب شورای گسترش آموزش عالی ایران	۱۳۸۵	شناساندن جلوه‌های گوناگون فرهنگ و تمدن ایرانی به جهانیان

با نگاهي به جايگاه قانوني نهادها و سازمان‌هاي فوق درمی‌یابیم که به‌جز شوراي عالي انقلاب فرهنگي، آستان قدس رضوي و واحد بین‌الملل دفتر مقام معظم رهبري، ۱۳ نهاد داراي قانون مصوب مجلس

ردیف	نام سازمان	جایگاه قانونی	فعالیت	نوع فعالیت
۱۸	سازمان اوقاف و امور خیریه	قانون مصوب مجلس	۱۳۶۴	تقویت امور وقف و موقوفات، تولید اماکن متبرکه
۱۹	سازمان حج و زیارت	قانون مصوب شورای انقلاب	۱۳۵۸	مسئولیت اجرا و نظارت بر حج تمتع، عمره مفرده، [illegible] برای
۲۰	مرکز مطالعات و هماهنگی علمی بین‌المللی وزارت علوم	قانون مصوب مجلس	-	عدم فعالیت‌های علمی فرهنگی خارج از کشور
۲۱	حوزه هنری سازمان تبلیغات	[illegible] شاهنشاهی	۱۳۶۰	ترویج هنر و ادب دینی
۲۲	دانشگاه بین‌المللی قرآن	قانون مصوب مجلس	۱۳۷۰	ارائه علوم دانشگاهی به دانشجویان ایرانی و خارجی
۲۳	دانشگاه آزاد اسلامی	قانون مصوب مجلس	۱۳۶۱	ارائه علوم دانشگاهی به دانشجویان ایرانی و خارجی
۲۴	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	ساختار مصوب امام خامنه‌ای	۱۳۷۵	نظارت و اجرای امور فرهنگی و تبلیغات دینی خارج از کشور
۲۵	دفتر فرهنگی اکو	قانون مصوب مجلس	۱۳۷۵	تحکیم روابط فرهنگی و فرهنگی میان کشورهای عضو
۲۶	دفاتر نمایندگی مقام معظم رهبری	ساختار مقام معظم رهبری	-	نظارت بر دستگاه‌های فرهنگی خارج از کشور که خارج از چارچوب نظارت مجلس هستند
۲۷	آستان قدس رضوی	ساختار مقام معظم رهبری	-	انجام امور فرهنگی مذهبی خارج از کشور
۲۸	بنیاد امور	قانون مصوب مجلس	۱۳۶۱	اجرای برخی امور فرهنگی خارج از کشور
۲۹	نهاد پاسداران انقلاب اسلامی	قانون مصوب مجلس	۱۳۵۸	انجام برخی امور فرهنگی خارج از کشور
۳۰	بنیاد سعدی	ساختار مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۶۸	ترویج و گسترش زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور
۳۱	[illegible]	[illegible]	۱۳۵۸	اجرای برخی امور فرهنگی خارج از کشور
۳۲	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	تحت نظارت وزارت آموزش و پرورش	۱۳۴۳	انجام برخی امور فرهنگی خارج از کشور برای کودکان و نوجوانان
۳۳	سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران	-	۱۳۷۵	اجرای برخی امور فرهنگی خارج از کشور در راستای دیپلماسی شهری
۳۴	مرکز ملی مطالعات جهانی‌شدن (مرکز گفت‌وگوی تمدن‌ها)	دستور رئیس جمهور وقت	۱۳۷۷	هماهنگ کردن فعالیت‌های گسترده سازمان‌های مراکز دولتی و غیر دولتی برای توسعه نظریه گفت‌وگوی تمدن‌ها
۳۵	[illegible]	دستور امام خامنه‌ای	۱۳۶۲	[illegible]
۳۶	مرکز دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای وزارت خارجه	وزارت امور خارجه	۱۳۸۰	سازمان‌دهی، طراحی، هماهنگی، مدیریت و نظارت بر فعالیت‌های حوزه دیپلماسی عمومی
۳۷	اتحادهای دوستی	-	-	-
۳۸	سایت‌های اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی	-	-	-

فرهنگ دیپلماسی ۱۰۴
سال اول، شماره۲، تابستان ۱۴۰۱
بررسی عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهه ۱۳۹۰

هستند، ۹ نهاد داراي اساسنامه مصوب مقام معظم رهبري هستند، ۲ نهاد اساسنامه مصوب شوراي عالي انقلاب فرهنگي دارند، ۲ نهاد مبناي قانون اساسي دارند (مركز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۸۹ الف: ۹).

٤-روش‌شناسی تحقیق:

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و به روش توصیفی - تحلیلی انجام‌گرفته است. این پژوهش برای استدلال و تحلیل یافته¬های خود رویکرد ترکیبی(کمی و کیفی) دارد. در بخش نخست این تحقیق با مراجعه به مراکز مختلف علمی و پژوهشی و استفاده از فیش¬برداری و مصاحبه با خبرگان به گردآوری اطلاعات لازم در رابطه با موضوع اقدام گردید.در بخش دوم یافته¬ها و مفروضه¬های بخش نخست به صورت میدانی و با استفاده از پرسش‌نامه موردبررسی قرار گرفت. بر این اساس به منظور استخراج ابعاد مسئله از دیدگاه نخبگان در زمینه هدف¬های تحقیق تعداد ۵۵ گویه در قالب طیف ۱۰ گزینه¬ای لیکرت طراحی شد که نمره ارزیابی یك پایین¬ترین و نمره ده بالاترین است.

جامعه آماري(ویژگی‌ها و حجم):

جامعه آماری تحقیق را سفیران و نمایندگان فرهنگی که سابقه بیش از سه سال فعالیت خارج از کشور داشتند، شامل می¬شود که تعداد آن ۲۰۰ نفر تعیین گردید. براي انتخاب حجم نمونه از فرمول عمومي كوكران (كه در آن pاحتمال وجود صفت و q عدم وجود صفت ۰/۵ در نظر گرفته مي‌شود)استفاده شد.

فرمول كوكران

۲۰۰= تعداد كل جامعه آماري = N

۲(۱/۹٦)= (t استودنت)وقتی‌که سطح معنيداري آزمون برابر با ۰/۰۵ باشد = t۲

۰/۰۰۲۵= ۲(۰/۰۵) = تقريب در برآورد پارامتر مورد مطالعه = d۲

۲(۰/۵)= () احتمال وجود صفت = p

۲(۰/۵) = (عدم) احتمال عدم وجود صفت = q

به دلیل آن¬که حاصل تقسیم۵./. نمی¬باشد. لذا با توجه به محدودیت زمانی و محدودیت دسترسی به افراد نمونه، برای تعدیل حجم نمونه از فرمول زیر استفاده شد.

این میزان حداقل حجم نمونه است که برای کاهش خطای نمونه¬گیری به ٦۲ نفر افزایش یافت و انتخاب افراد نیز بصورت نمونه‌گیری تصادفي

و گلوله برفي بود.

اعتبار و پايايي ابزار اندازه‌گيري:

روايي منطقي پرسشنامه‌ها از دو جنبه روايي ظاهري و محتوايي به جهت روشن و بدون ابهام بودن گويه¬ها و همچنين كفايت كميت و كيفيت آن‌ها توسط خبرگان و صاحب‌نظران و اساتيد دانشگاه تأييد گرديد.

براي سنجش پايايي ابزار اندازه¬گيري(پرسشنامه) نيز، بعد از تكميل ۲۰ پرسشنامه به¬عنوان پيش¬آزمون (پريتست)، از ضريب آلفاي كرونباخ استفاده شد. بدين ترتيب گويه‌هايي كه همبستگي كم¬تري با هم داشتند، اصلاح و يا گويه‌هاي متناسب ديگري جايگزين آن¬ها شد. نتايج «ضريب آلفاي كرونباخ» براي مقياس‌هاي اصلي بالاتر از ۰,۷۰ بدست آمد كه دلالت بر پايايي و همسازي بالاي ابزار و به عبارتي گويه‌هاي هر مقياس داشت.

نتايج جدول فوق نشان می¬دهد كه پايايي اين پرسشنامه ۰/۷۴ است كه حاكي از پايا بودن ابزار اندازه¬گيري است.

۵-تجزيه‌وتحليل داده¬ها و يافته¬های تحقيق

۱- ارزيابی وضعيت فعلی دكترين¬های نهادهای ديپلماسی فرهنگی

دکترین فرهنگی		نمره ارزیابی												
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.بر اصول و عقاید دینی یا فقهی بناشده است	تعداد	۱	۳	۳	۱۳	۶	۵	۱۱	۵	۷	۷	۱	۶۲	۶/۱۹
	درصد	۱/۶	۴/۸	۴/۸	۲۱	۹/۷	۸/۱	۱۷/۷	۸/۱	۱۱/۳	۱۱/۳	۱/۶	۱۰۰	
۲.بر بنیادهای تکوریک بناشده است	تعداد	۶	۵	۴	۶	۱۲	۹	۶	۵	۳	۲	۴	۶۲	۵/۰۸
	درصد	۹/۷	۸/۱	۶/۵	۹/۷	۱۹/۴	۱۴/۵	۹/۷	۸/۱	۴/۸	۳/۲	۶/۵	۱۰۰	
۳. توانسته است خود را از قیود سیاسی جدا کند	تعداد	۸	۷	۱۳	۶	۶	۱۰	۴	۴	۲	۰	۲	۶۲	۴/۲۱
	درصد	۱۲/۹	۱۱/۳	۲۱	۹/۷	۹/۷	۱۶/۱	۶/۵	۶/۵	۳/۲	۰	۳/۲	۱۰۰	
۴. بر مبنای حیا، عفت‌مندی و غیرتمندی استوار است	تعداد	۱	۲	۱	۸	۹	۸	۱۱	۷	۴	۷	۴	۶۲	۶/۴۱
	درصد	۱/۶	۳/۲	۱/۶	۱۲/۹	۱۴/۵	۱۲/۹	۱۷/۷	۱۱/۳	۶/۵	۱۱/۳	۶/۵	۱۰۰	
۵. مؤلفه‌های تقوا و پرهیزکاری در آن نظر گرفته‌شده است	تعداد	۱	۵	۶	۱۰	۸	۳	۱۲	۶	۳	۶	۲	۶۲	۵/۷۶
	درصد	۱/۶	۸/۱	۹/۷	۱۶/۱	۱۲/۹	۴/۸	۱۹/۴	۹/۷	۴/۸	۹/۷	۳/۲	۱۰۰	
۶.منطبق با سبک زندگی اسلامی—ایرانی است	تعداد	۲	۳	۹	۱۰	۱۲	۵	۶	۶	۶	۰	۳	۶۲	۵/۴۳
	درصد	۳/۲	۴/۸	۱۴/۵	۱۶/۱	۱۹/۴	۸/۱	۹/۷	۹/۷	۹/۷	۰	۴/۸	۱۰۰	
۷. به سعادت انسان در کل جهان بدون دخالت در امور داخلی کشورهای دیگر اشاره دارد	تعداد	۱	۱	۹	۶	۱۰	۵	۷	۱۰	۶	۶	۱	۶۲	۶/۱۸
	درصد	۱/۶	۱/۶	۱۴/۵	۹/۷	۱۶/۱	۸/۱	۱۱/۳	۱۶/۱	۹/۷	۹/۷	۱/۶	۱۰۰	
۸. معرفی الگوهای رفتاری نظام به افکار عمومی جهانیان و تبیین جایگاه و منزلت واقعی آن در نظام بین‌المللی	تعداد	۵	۶	۲	۷	۱۱	۶	۱۳	۵	۶	۵	۱	۶۲	۶/۰۹
	درصد	۵	۹/۷	۳/۲	۱۱/۳	۱۷/۷	۹/۷	۲۱	۸/۱	۹/۷	۸/۱	۱/۶	۱۰۰	
۹. بر مبنای ارتباط دولت ایران با ملت‌های دیگر استوار است	تعداد	۲	۱	۱	۳	۱۱	۸	۸	۱۴	۷	۶	۱	۶۲	۶/۷۷
	درصد	۳/۲	۱/۶	۱/۶	۴/۸	۱۷/۷	۱۲/۹	۱۲/۹	۲۲/۶	۱۱/۳	۹/۷	۱/۶	۱۰۰	

جدول شماره ۱-۱ - توزيع فراوانی پاسخگويان بر حسب ارزيابی از وضعيت فعلی دكترين در نهادهای ديپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۱۲	۱۹/۴
بینابین	۲۴	۳۸/۷
مطلوب	۲۶	۴۱/۹
جمع	٦۲	۱۰۰
شاخص آماری	۵۰/۲٤= میانگین ۱٦/٦۷ = انحراف معیار	۹ = کمترین ۹۰ = بیشترین

جدول شماره ۱-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی دکترین های نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۱۹ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی دکترین نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ٤۲ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ۳۹ درصد نیز در حد بینابین بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از وضعیت فعلی دکترین دیپلماسی فرهنگی در حد متوسط رو به بالا می‌باشد.

۲-ارزیابی وضعیت فعلی سیاست‌گذاری نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

سیاست‌گذاری		نمره ارزیابی																
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.از یک سیاست واحد تبعیت می‌کنند و متمرکز است	تعداد	۱۰	۵	۸	۱۱	۱۳	۷	۴	۳	۲	۰	۲	۶۲	۴٫۱۰
	درصد	۱۶٫۱	۸٫۱	۱۲٫۹	۱۷٫۷	۲۱٫۰	۱۱٫۳	۳٫۲	۴٫۸	۳٫۲	۰	۳٫۲	۱۰۰	
۲.تدوین سیاست‌ها بر اساس ظرفیت‌های موجود است	تعداد	۶	۷	۱۳	۱۱	۱۳	۴	۴	۲	۲	۱	۰	۶۲	۳٫۱۳
	درصد	۹٫۷	۱۱٫۳	۲۱	۱۷٫۷	۲۱٫۰	۶٫۵	۳٫۲	۳٫۲	۶٫۵	۱٫۶	۰	۱۰۰	
۳.تسلط به ساختار اجتماعی جامعه و هویت ملی و فرهنگی استوار است	تعداد	۳	۷	۲	۱۲	۱۰	۱۴	۱۰	۱	۲	۱	۲	۶۲	۴٫۹۸
	درصد	۴٫۸	۱۱٫۳	۳٫۲	۱۹٫۴	۱۶٫۱	۲۲٫۶	۱۶٫۱	۱٫۶	۳٫۲	۱٫۶	۳٫۲	۱۰۰	
۴.سیاست‌های اعلامی با سیاست‌های اعمالی و اجرایی یکسان است	تعداد	۴	۹	۱۲	۸	۱۱	۶	۵	۱	۴	۰	۲	۶۲	۴٫۳۳
	درصد	۶٫۵	۱۴٫۵	۱۹٫۴	۱۲٫۹	۱۷٫۷	۹٫۷	۸٫۱	۱٫۶	۶٫۵	۰	۳٫۲	۱۰۰	
۵.دیپلماسی‌فرهنگی با اعمال سیاسی مخدوش نشده است	تعداد	۷	۷	۹	۶	۹	۸	۷	۳	۰	۱	۵	۶۲	۳٫۳۵
	درصد	۱۱٫۳	۱۱٫۳	۱۴٫۵	۹٫۷	۱۴٫۵	۱۲٫۹	۱۱٫۳	۴٫۸	۰	۱٫۶	۸٫۱	۱۰۰	
۶.باعث‌یکسان‌سازی فرهنگی در قلمرو فرهنگ عمومی شده است	تعداد	۶	۷	۱۵	۱۱	۶	۵	۴	۶	۱	۰	۱۰	۶۲	۴٫۰۶
	درصد	۹٫۷	۱۱٫۳	۲۴٫۲	۱۷٫۷	۹٫۷	۸٫۱	۳٫۲	۹٫۷	۱٫۶	۰	۱۶٫۸	۱۰۰	
۷.باعث ایجاد تعامل فرهنگ عمومی و خرده‌فرهنگ شده و این‌دو در جهت تقویت و اصلاح یکدیگر حرکت کنند	تعداد	۵	۸	۱۳	۱۰	۱۱	۷	۰	۱	۴	۰	۱۰	۶۲	۱۶٫۰۸
	درصد	۸٫۱	۱۲٫۹	۲۱	۱۶٫۱	۱۷٫۷	۱۱٫۳	۰	۱٫۶	۶٫۵	۰	۱۶٫۸	۱۰۰	
۸.باعث جلوگیری وابستگی قلم و هنر و زبان... بنظام سلطه شده است	تعداد	۴	۲	۱۲	۷	۹	۱۰	۵	۵	۲	۱	۲	۶۲	۴٫۹۸
	درصد	۶٫۵	۳٫۲	۱۹٫۴	۱۱٫۳	۱۴٫۵	۱۶٫۱	۸٫۱	۸٫۱	۳٫۲	۱٫۶	۶٫۵	۱۰۰	
۹.سازنده و الگوی مناسب هویت و فرهنگ ایرانی - اسلامی است	تعداد	۳	۳	۸	۸	۱۴	۷	۹	۵	۲	۰	۳	۶۲	۵٫۰۵
	درصد	۴٫۸	۴٫۸	۱۲٫۹	۱۲٫۹	۲۲٫۶	۱۱٫۳	۱۴٫۵	۸٫۱	۳٫۲	۰	۴٫۸	۱۰۰	
۱۰.به زیبایی‌های مادی و معنوی ارزش می‌بخشد و علم‌آموزی، استقلال‌طلبی، آزادی و آزادگی را به جامعه ارزانی و هدیه می‌کند	تعداد	۲	۱	۸	۱۰	۱۰	۱۰	۶	۷	۳	۲	۲	۶۲	۵٫۵۳
	درصد	۳٫۲	۱٫۶	۱۲٫۹	۱۶٫۱	۱۶٫۱	۱۶٫۱	۹٫۷	۱۱٫۳	۶٫۵	۳٫۲	۳٫۲	۱۰۰	
۱۱.باعث تفکر کثرت‌گرا و مبتنی بر تولید و خلاقیت در متن اجتماع و جایگزینی تعامل فرهنگی با دنیای فارج بجای تقابل فرهنگی است	تعداد	۳	۲	۵	۱۱	۱۳	۷	۴	۸	۵	۳	۱	۶۲	۵٫۵۷
	درصد	۴٫۸	۳٫۲	۸٫۱	۱۷٫۷	۲۱	۱۱٫۳	۶٫۵	۱۲٫۹	۸٫۱	۴٫۸	۱٫۶	۱۰۰	
۱۲.معطوف به ارزش‌ها و هنجارها، اصول نهادینه‌شده و تغییرات در آن‌ها است	تعداد	۳	۱	۴	۱۳	۷	۱۰	۸	۵	۳	۴	۴	۶۲	۵٫۶۴
	درصد	۴٫۸	۱٫۶	۶٫۵	۲۱	۱۱٫۳	۱۶٫۱	۱۲٫۹	۸٫۱	۴٫۸	۶٫۵	۶٫۵	۱۰۰	
۱۳.گروه‌های ذینفع را در نظر دارد	تعداد	۳	۱	۵	۹	۱۲	۵	۵	۶	۵	۷	۴	۶۲	۵٫۹۳
	درصد	۴٫۸	۱٫۶	۸٫۱	۱۴٫۵	۱۹٫۴	۸٫۱	۸٫۱	۹٫۷	۸٫۱	۱۱٫۳	۶٫۵	۱۰۰	

جدول شماره ۲-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی سیاست‌گذاری نهادهای دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۱۹	۳۰٫۶
بینابین	۲۸	۴۵٫۲
مطلوب	۱۵	۲۴٫۲
جمع	۶۲	۱۰۰
شاخص آماری	۶۰٫۹۳=میانگین ۲۰٫۴۵ = انحراف معیار	۱۳ = کمترین ۱۳۰ = بیشترین

جدول شماره ۲-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی سیاست‌گذاری نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۳۱ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی سیاست¬گذاری نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ۲۴ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ۴۵ درصد نیز در حد بینابینی بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از وضعیت فعلی بعد سیاست¬گذاری دیپلماسی فرهنگی در حد متوسط رو به پائینی می با شد .

۳-ارزیابی وضعیت فعلی برنامه‌ریزی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

برنامه‌ریزی		نمره ارزیابی												
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.از یک برنامه منسجم و واحد برخوردار است	تعداد	۸	۱۲	۵	۱۵	۶	۵	۵	۱	۴	۰	۱	۶۲	۴٫۰۳
	درصد	۱۲٫۹	۱۹٫۴	۸٫۱	۲۴٫۲	۹٫۷	۸٫۱	۸٫۱	۱٫۶	۶٫۵	۰	۱٫۶	۱۰۰	
۲.به حفظ میراث فرهنگی ایران توجه دارد	تعداد	۴	۴	۵	۶	۱۴	۱۳	۵	۵	۴	۱	۱	۶۲	۵٫۲۴
	درصد	۶٫۵	۶٫۵	۸٫۱	۹٫۷	۲۲٫۶	۲۱	۸٫۱	۸٫۱	۶٫۵	۱٫۶	۱٫۶	۱۰۰	
۳.به مطالعات و تحقیقات داخلی و خارجی اهمیت می‌دهد	تعداد	۴	۱۰	۱۰	۱۱	۹	۷	۶	۳	۲	۰	۰	۶۲	۴٫۳۳
	درصد	۶٫۵	۱۶٫۱	۱۶٫۱	۱۷٫۷	۱۴٫۵	۱۱٫۳	۹٫۷	۴٫۸	۳٫۲	۰	۰	۱۰۰	
۴.به مؤلفه‌های گردشگری و معرفی ایرانگردی‌به جهانیان توجه دارد	تعداد	۱	۱۰	۸	۱۶	۷	۷	۷	۴	۲	۰	۰	۶۲	۴٫۵۹
	درصد	۱٫۶	۱۶٫۱	۱۲٫۹	۲۵٫۸	۱۱٫۳	۱۱٫۳	۱۱٫۳	۶٫۵	۳٫۲	۰	۰	۱۰۰	
۵.به فعالیت‌های تبلیغاتی اهمیت می‌دهد	تعداد	۱	۱	۵	۸	۱۱	۹	۷	۱۲	۵	۲	۱	۶۲	۶٫۰۴
	درصد	۱٫۶	۱٫۶	۸٫۱	۱۲٫۹	۱۷٫۷	۱۴٫۵	۱۱٫۳	۱۹٫۴	۸٫۱	۳٫۲	۱٫۶	۱۰۰	
۶.به فعالیت‌های هنری،ادبی‌و انتشاراتی توجه دارد	تعداد	۰	۴	۳	۶	۸	۱۴	۱۴	۱۰	۲	۰	۱	۶۲	۵٫۹۱
	درصد	۰	۶٫۵	۴٫۸	۹٫۷	۱۲٫۹	۲۲٫۶	۲۲٫۶	۱۶٫۱	۳٫۲	۰	۱٫۶	۱۰۰	
۷.به فعالیت‌های سینمایی و تولیدات هنری-پرداخته است	تعداد	۰	۳	۲	۸	۹	۱۶	۱۴	۷	۱	۰	۲	۶۲	۵٫۸۰
	درصد	۰	۴٫۸	۳٫۲	۱۲٫۹	۱۴٫۵	۲۵٫۸	۲۲٫۶	۱۱٫۳	۱٫۶	۰	۳٫۲	۱۰۰	
۸.به‌توسعه فعالیت‌های عام فرهنگی‌مانند قرآني و علوم ديني توجه دارد	تعداد	۰	۱	۲	۵	۱۰	۸	۱۲	۱۱	۹	۲	۲	۶۲	۶٫۶۵
	درصد	۰	۱٫۶	۳٫۲	۸٫۱	۱۶٫۱	۱۲٫۹	۱۹٫۴	۱۷٫۷	۱۴٫۵	۰	۳٫۲	۱۰۰	
۹. در بخش آموزش فرهنگ وهنر ایرانی به جهان توجه دارد	تعداد	۱	۱	۶	۹	۱۱	۱۰	۱۵	۳	۳	۰	۳	۶۲	۵٫۵۵
	درصد	۱٫۶	۱٫۶	۹٫۷	۱۴٫۵	۱۷٫۷	۱۶٫۱	۲۴٫۲	۴٫۸	۴٫۸	۰	۴٫۸	۱۰۰	

جدول شماره ۳-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی برنامه‌ریزی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۱۹	۳۰٫۶
بینابین	۲۶	۴۱٫۹
مطلوب	۱۷	۲۷٫۴
جمع	۶۲	۱۰۰
شاخص آماری	۴۷٫۱۷= میانگین ۱۵٫۱۴ = انحراف معیار	۹ = کمترین ۹۰ = بیشترین

جدول شماره ۳-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی برنامه‌ریزی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۳۱ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی برنامه‌ریزی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی جهت اثرگذاری در سیاست خارجی را در حد نامطلوب و در مقابل ۲۷ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ٤۲ درصد نیز در حد بینابینی بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از وضعیت فعلی بعد برنامه‌ریزی در حوزه دیپلماسی فرهنگی در حد متوسط رو به پائینی می‌باشد.

٤-ارزیابی وضعیت فعلی سازماندهی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

سازمان‌دهی		نمره ارزیابی												
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.وجود ارتباط ارگانیک و تعریف‌شده بین کلیه سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی مربوطه	تعداد	۹	۷	۸	۱۲	۸	۴	۷	۳	۰	۲	۲	۶۲	۴/۲۰
	درصد	۱۴/۵	۱۱/۳	۱۲/۹	۱۹/۴	۱۲/۹	۶/۵	۱۱/۳	۴/۸	۰	۳/۲	۳/۲	۱۰۰	
۲. عدم وجود موازی‌کاری بین سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی	تعداد	۱۲	۹	۱۰	۱۱	۶	۴	۳	۲	۲	۱	۲	۶۲	۳/۷۱
	درصد	۱۹/۴	۱۴/۵	۱۶/۱	۱۷/۷	۹/۷	۶/۵	۴/۸	۳/۲	۳/۲	۱/۶	۳/۲	۱۰۰	
۳.تقسیم وظایف و تعیین اختیارات سازمان‌های فرهنگی‌درحوزه‌های فعالیتی‌ـ براساس توانمندی‌ها و قابلیت‌های سازمانی، حقوقی، مالی و انسان	تعداد	۷	۶	۱۰	۱۰	۱۰	۵	۴	۶	۲	۰	۲	۶۲	۴/۳۸
	درصد	۱۱/۳	۹/۷	۱۶/۱	۱۶/۱	۱۶/۱	۸/۱	۶/۵	۹/۷	۳/۲	۰	۳/۲	۱۰۰	
۴. ایجاد ساختار علمی در نهاد مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی کشور	تعداد	۶	۹	۵	۱۱	۷	۹	۳	۶	۴	۰	۲	۶۲	۴/۶۱
	درصد	۹/۷	۱۴/۵	۸/۱	۱۷/۷	۱۱/۳	۱۴/۵	۴/۸	۹/۷	۶/۵	۰	۳/۲	۱۰۰	

جدول شماره٤-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی سازماندهی نهادهای دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۲۵	۴۰/۳
بینابین	۲۵	۴۰/۳
مطلوب	۱۲	۱۹/۴
جمع	٦۲	۱۰۰
شاخص آماری	۱٦/۹۱= میانگین ۸/۲۸ = انحراف معیار	٤ = کمترین ٤۰ = بیشترین

جدول شماره ٤-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی سازماندهی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ٤۰ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی سازماندهی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ۱۹ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ٤۰ درصد نیز در حد بینابینی بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از مطلوبیت وضعیت فعلی سازماندهی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی در حد پائینی می‌باشد.

۵-ارزیابی وضعیت فعلی هدایت نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

هدایت		نمره ارزیابی													
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.دستورات شفاف و آشکار است	تعداد	۴	۵	۵	۷	۵	۵	۱۳	۶	۸	۱	۳	۶۲	۵/۶۴
	درصد	۶/۵	۸/۱	۸/۱	۱۱/۳	۸/۱	۸/۱	۲۱	۹/۷	۱۲/۹	۱/۶	۴/۸	۱۰۰	
۲.آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های لازم تدوین‌شده است	تعداد	۱	۶	۴	۶	۱۳	۹	۱۰	۸	۱	۱	۳	۶۲	۵/۴۴
	درصد	۱/۶	۹/۷	۶/۵	۹/۷	۲۱	۱۴/۵	۱۶/۱	۱۲/۹	۱/۶	۱/۶	۴/۸	۱۰۰	
۳.نظام پاداش و تنبیه مناسب و عادلانه است	تعداد	۱۱	۶	۸	۱۲	۶	۷	۵	۱	۳	۰	۳	۶۲	۴/۰۱
	درصد	۱۷/۷	۹/۷	۱۲/۹	۱۹/۴	۹/۷	۱۱/۳	۸/۱	۱/۶	۴/۸	۰	۴/۸	۱۰۰	
۴. مسئولین تاثیر معنوی بر پرسنل دارند	تعداد	۸	۸	۱۰	۷	۵	۹	۶	۱	۴	۱	۳	۶۲	۴/۳۵
	درصد	۱۲/۹	۱۲/۹	۱۶/۱	۱۱/۳	۸/۱	۱۴/۵	۹/۷	۱/۶	۶/۵	۱/۶	۴/۸	۱۰۰	

جدول شماره ۵-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی نهادهای دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۲۰	۳۲/۳
بینابین	۲۴	۳۸/۷
مطلوب	۱۸	۲۹
جمع	۶۲	۱۰۰
شاخص آماری	۱۹/۴۳= میانگین ۸/۱۵ = انحراف معیار	٤ = کمترین ٤٥ = بیشترین

جدول شماره ۵-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۳۲ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی متغیر هدایت در نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ۲۹ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ۳۹ درصد نیز در حد بینابین بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از وضعیت فعلی متغیر هدایت در وضعیت موجود نهادهای دیپلماسی فرهنگی در حد نامطلوبی می با شد .

۶-ارزیابی وضعیت فعلی هماهنگی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

هماهنگی		نمره ارزیابی												
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱. بین نهادهای سیاست‌گذار و مجری هماهنگی بین‌بخشی مطلوبی برقرار است	تعداد	۳	۹	۵	۱۴	۱۲	۵	۹	۳	۰	۰	۲	۶۲	۴/۴۸
	درصد	۴/۸	۱۴/۵	۸/۱	۲۳/۶	۱۹/۴	۸/۱	۱۴/۵	۴/۸	۰	۰	۳/۲	۱۰۰	
۲. سازمان‌ها و نهادها در راستای سیاست کلی نظام حرکت می‌کنند	تعداد	۰	۴	۵	۷	۹	۱۳	۷	۸	۶	۱	۲	۶۲	۵/۸۵
	درصد	۰	۶/۵	۸/۱	۱۱/۳	۱۴/۵	۲۱	۱۱/۳	۱۲/۹	۹/۷	۱/۶	۳/۲	۱۰۰	
۳. وحدت رویه در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های در حوزه دیپلماسی فرهنگی وجود دارد	تعداد	۲	۱۳	۷	۸	۱۱	۸	۵	۴	۱	۱	۲	۶۲	۵/۸۰
	درصد	۳/۲	۲۱	۱۱/۳	۱۲/۹	۱۷/۷	۱۲/۹	۸/۱	۶/۵	۱/۶	۱/۶	۳/۲	۱۰۰	
۴. درتعامل‌با کشورهای دیگر متولیان امر از سیاست واحدی‌تبعیت می‌کنند	تعداد	۵	۷	۹	۱۰	۷	۹	۵	۵	۳	۰	۲	۶۲	۴/۶۱
	درصد	۸/۱	۱۱/۳	۱۴/۵	۱۶/۱	۱۱/۳	۱۴/۵	۸/۱	۸/۱	۴/۸	۰	۳/۲	۱۰۰	
۵. دستگاه‌های متولی فرهنگ هماهنگی لازم و کارآمد را برای پیگیری و تحقق اهداف با یکدیگر دارند	تعداد	۱	۱۰	۱۳	۱۳	۹	۸	۳	۴	۲	۰	۲	۶۲	۴/۴۵
	درصد	۱/۶	۱۶/۱	۲۱	۱۶/۱	۱۴/۵	۱۲/۹	۴/۸	۶/۵	۳/۲	۰	۳/۲	۱۰۰	
۶. سازمان‌ها و نهادها تعریف واحدی از دیپلماسی فرهنگی دارند	تعداد	۸	۷	۱۴	۵	۱۱	۷	۴	۲	۲	۰	۲	۶۲	۴/۰۵
	درصد	۱۲/۹	۱۱/۳	۲۲/۶	۸/۱	۱۷/۷	۱۱/۳	۶/۵	۳/۲	۳/۲	۰	۳/۲	۱۰۰	

جدول شماره۶-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی هماهنگی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۲۱	۳۳/۹
بینابین	۲۷	۴۳/۵
مطلوب	۱۴	۲۲/۶
جمع	۶۲	۱۰۰
شاخص آماری	۲۹/۲۴= میانگین ۱۶/۱۷ = انحراف معیار	۶ = کمترین ۶۰ = بیشترین

جدول شماره ۶-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی هماهنگی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۳۴ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی هماهنگی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ۲۳ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ۴۳ درصد نیز در حد بینابین بوده است. نتایج حاصل از شاخص‌های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از مطلوبیت وضعیت فعلی هماهنگی در نهادهای دیپلماسی فرهنگی در حد متوسط رو به پائین می با شد .

۷-ارزیابی وضعیت فعلی پیاده‌سازی و اجرای برنامه‌ها در نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

پیاده‌سازی و اجرا		نمره ارزیابی													
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.عزم ملی مبتنی بر باور ایمان در اجرای برنامه‌ها وجود دارد و اجرای برنامه‌ها دستوری نیست	تعداد	۱	۶	۵	۸	۹	۹	۸	۹	۲	۲	۳	۶۲	۵/۵۰
	درصد	۱/۶	۹/۷	۸/۱	۱۲/۹	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۲/۹	۱۴/۵	۳/۲	۳/۲	۴/۸	۱۰۰	
۲.متصدیان کاردان و مومن در مرحله اجرا و پیاده‌سازی فعالیت می‌کنند	تعداد	۲	۴	۱۱	۵	۷	۹	۱۰	۷	۳	۱	۳	۶۲	۵/۳۳
	درصد	۳/۲	۶/۵	۱۷/۷	۸/۱	۱۱/۳	۱۴/۵	۱۶/۱	۱۱/۳	۴/۸	۱/۶	۴/۸	۱۰۰	
۳.عدم اعمال سلیقه شخصی و فردی در اجرای برنامه‌هادر این حوزه	تعداد	۲	۴	۱۴	۱۰	۹	۹	۲	۶	۱	۲	۳	۶۲	۴/۷۷
	درصد	۳/۲	۶/۵	۲۲/۶	۱۶/۱	۱۴/۵	۱۴/۵	۳/۲	۹/۷	۱/۶	۳/۲	۴/۸	۱۰۰	
۴.باوجود مانع‌سازی کشورهای مانند آمریکا برنامه‌های‌دیپلماسی فرهنگی کشور به‌طور کامل انجام می‌شود	تعداد	۱	۵	۳	۹	۱۷	۶	۱۰	۳	۵	۰	۳	۶۲	۵/۳۵
	درصد	۱/۶	۸/۱	۴/۸	۱۴/۵	۲۷/۴	۹/۷	۱۶/۱	۴/۸	۸/۱	۰	۴/۸	۱۰۰	
۵. بودجه لازم برای اجرا و پیاده‌سازی برنامه‌ها اختصاص داده‌شده است	تعداد	۱۰	۱۰	۹	۸	۱۰	۵	۱	۱	۵	۰	۳	۶۲	۳/۸۸
	درصد	۱۶/۱	۱۶/۱	۱۴/۵	۱۲/۹	۱۶/۱	۸/۱	۱/۶	۱/۶	۸/۱	۰	۴/۸	۱۰۰	

جدول شماره۷-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی پیاده‌سازی و اجرای برنامه‌ها در حوزه دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۲۴	۳۸/۷
بینابین	۲۰	۳۲/۳
مطلوب	۱۸	۲۹
جمع	۶۲	۱۰۰
شاخص آماری	۲۴/۸۷= میانگین ۹/۰۸ = انحراف معیار	۵ = کمترین ۵۰ = بیشترین

جدول شماره ۷-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی پیاده‌سازی و اجرای برنامه‌ها در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۳۹ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی پیاده‌سازی و اجرای برنامه‌ها در نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ۲۹ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ۳۲ درصد نیز در حد بینابین بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از مطلوبیت وضعیت فعلی پیاده‌سازی و اجرای برنامه‌ها در نهادهای دیپلماسی فرهنگی در حد متوسط رو به پائین می‌باشد.

۸-ارزیابی وضعیت فعلی بعد نظارت در نهادهای دیپلماسی فرهنگی:

نظارت		نمره ارزیابی												
		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	بی‌پاسخ	جمع	میانگین
۱.با معیارهای ارزشیابی مانند: احکام اسلامی و حدود الهی-شعارهای انقلاب اسلامی مانند استقلال، آزادی، فضایل اخلاقی مانند: ایثار، خدمت، همخوانی دارد.	تعداد	۰	۴	۳	۸	۷	۸	۱۲	۷	۵	۳	۵	۶۲	۶/۰۸
	درصد	۰	۶/۵	۴/۸	۱۲/۹	۱۱/۳	۱۲/۹	۱۹/۴	۱۱/۳	۸/۱	۴/۸	۸/۱	۱۰۰	
۲. کاملا قانونی و منصفانه و بی‌طرفانه است و با حاکمیت قانون است.	تعداد	۱	۵	۸	۴	۸	۱۰	۷	۷	۶	۱	۵	۶۲	۵/۶۱
	درصد	۱/۶	۸/۱	۱۲/۹	۶/۵	۱۲/۹	۱۶/۱	۱۱/۳	۱۱/۳	۹/۷	۱/۶	۸/۱	۱۰۰	
۳.با در نظر گرفتن حاکمیت مردم و مشارکت فعال و گسترده تمام عناصر اجتماعی همراه است.	تعداد	۳	۴	۷	۹	۹	۹	۹	۱	۲	۲	۷	۶۲	۵/۰۱
	درصد	۴/۸	۶/۵	۱۱/۳	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱/۶	۳/۲	۳/۲	۱۱/۳	۱۰۰	
۴. براساس موازین اسلامی بناشده است	تعداد	۱	۲	۶	۵	۶	۶	۱۳	۷	۹	۲	۵	۶۲	۶/۲۶
	درصد	۱/۶	۳/۲	۹/۷	۸/۱	۹/۷	۹/۷	۲۱	۱۱/۳	۱۴/۵	۳/۲	۸/۱	۱۰۰	
۵.معطوف به حفظ قداست‌ها است	تعداد	۱	۳	۲	۷	۵	۱۳	۱۰	۴	۱۰	۲	۵	۶۲	۶/۲۴
	درصد	۱/۶	۴/۸	۳/۲	۱۱/۳	۸/۱	۲۱	۱۶/۱	۶/۵	۱۶/۱	۳/۲	۸/۱	۱۰۰	

جدول شماره ۸-۱-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی نظارت در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

شرح	فراوانی	درصد
نامطلوب	۱۱	۱۷/۷
بینابین	۲۶	۴۱/۹
مطلوب	۲۵	۴۰/۳
جمع	۶۲	۱۰۰
شاخص آماری	۲۹/۰۴= میانگین ۹/۷۲ = انحراف معیار	۵ = کمترین ۵۰ = بیشترین

جدول شماره ۸-۲-توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از وضعیت فعلی نظارت در نهادهای دیپلماسی فرهنگی

نتایج حاکی از این است که ۱۸ درصد از پاسخگویان وضعیت فعلی بعد نظارت در نهادهای دیپلماسی فرهنگی را در حد نامطلوب و در مقابل ۴۰ درصد در حد مطلوب ارزیابی کرده‌اند. در این میان ارزیابی ۴۲ درصد نیز در حد بینابین بوده است. نتایج حاصل از شاخص¬های آماری نیز موید این مطلب است که در مجموع ارزیابی پاسخگویان از مطلوبیت وضعیت فعلی نظارت در نهادهای دیپلماسی فرهنگی در حد مطلوبی می‌باشد.

ماتریس همبستگی پیرسون بین وضعیت فعلی ابعاد مختلف در حوزه دیپلماسی فرهنگی

در این قسمت به کمک ضریب همبستگی پیرسون به بررسی رابطه بین وضعیت فعلی ابعاد مختلف در حوزه دیپلماسی فرهنگی پرداخته‌شده است که نتایج آن به شرح زیر است.

متغیر	دکترین	سیاست‌گذاری	برنامه‌ریزی	ملاحظات برنامه‌ریزی	سازمان‌دهی	هدایت	اجرا	هماهنگی	نظارت
دکترین	۱								
سیاست‌گذاری	۰/۷۶۴**	۱							
برنامه‌ریزی	۰/۵۴۱**	۰/۵۹۰**	۱						
ملاحظات برنامه‌ریزی	۰/۷۱۷**	۰/۷۶۷**	۰/۷۲۸**	۱					
سازمان‌دهی	۰/۳۷۴**	۰/۵۰۹**	۰/۴۷۰**	۰/۵۳۲**	۱				
هدایت	۰/۵۴۱**	۰/۶۶۴**	۰/۶۷۴**	۰/۷۵۷**	۰/۵۷۲**	۱			
اجرا	۰/۵۸۲**	۰/۷۴۴**	۰/۶۶۷**	۰/۷۵۹**	۰/۵۹۰**	۰/۸۱۰**	۱		
هماهنگی	۰/۴۹۶**	۰/۶۳۱**	۰/۵۷۲**	۰/۶۴۷**	۰/۵۰۱**	۰/۶۱۶**	۰/۶۵۰**	۱	
نظارت	۰/۸۰۴**	۰/۸۰۳**	۰/۵۶۳**	۰/۷۶۱**	۰/۳۶۵**	۰/۶۳۱**	۰/۶۴۶**	۰/۵۰۸**	۱

**معنادار در سطح خطای ۰/۰۱

جدول ماتریس همبستگی پیرسون بین وضعیت فعلی مؤلفه‌های مختلف در حوزه دیپلماسی فرهنگی

ضرایب همبستگی معنادار اگر در فاصله(۰/۳± — ۰) باشد شدت رابطه ضعیف و اگر در فاصله(۰/۶± — ۰/۳±) باشد شدت رابطه متوسط و اگر در فاصله(۱± — ۰/۶±) باشد شدت رابطه قوی می¬باشد. لازم به ذکر است جهت رابطه را علامت ضریب همبستگی تعیین می¬کند به نحوی که اگر ضریب همبستگی بین دو متغیر مثبت باشد رابطه بین دو متغیر مستقیم و مثبت است و اگر منفی شود رابطه بین دو متغیر منفی و معکوس است.

در خصوص رابطه بین وضعیت فعلی مؤلفه‌های مختلف در حوزه دیپلماسی فرهنگی می‌توان گفت، بین وضعیت فعلی همه مولفه‌های مختلف در حوزه دیپلماسی فرهنگی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. قوی‌ترین رابطه بین وضعیت فعلی دکترین دیپلماسی فرهنگی با وضعیت فعلی نظارت بر دیپلماسی فرهنگی وجود دارد (r = ۰,۸۰۴) و ضعیف‌ترین رابطه بین وضعیت فعلی دکترین دیپلماسی فرهنگی با وضعیت فعلی سازماندهی دیپلماسی فرهنگی وجود دارد(r = ۰,۳۷۴).

با توجه به یافته‌های پژوهش دیپلماسی فرهنگی مطلوب جمهوری اسلامی ایران را می‌توان به شکل زیر ترسیم کرد:

دیپلماسی فرهنگی مطلوب جمهوری اسلامی ایران

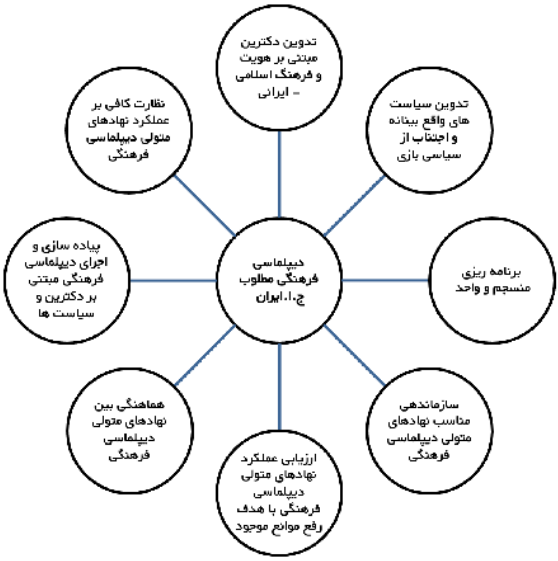

نتیجه¬گیری:

امروزه دیپلماسی فرهنگی یکی از مهم‌ترین نوع دیپلماسی عمومی نقش مهمی در افزایش قدرت نرم و پیشبرد اهداف و منافع ملی کشورها دارد و کشورهایی که از ظرفیت فرهنگی بالایی برخوردار هستند، به این نوع دیپلماسی اهتمام جدی دارند. جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماهیت فرهنگی حاکم در آن به دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی خود توجه ویژه¬ای داشته و نهادهای دولتی و غیر دولتی این ماموریت مهم را در خارج از مرزهای کشور به خصوص در کشورهایی که قرابت فرهنگی و تمدنی نزدیکی با جمهوری اسلامی ایران دارند، انجام می¬دهند که در این مقاله تلاش شد تا عملکرد دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مورد ارزیابی قرار گیرد که نتیجه آن می¬تواند در بهبود وضعیت موجود تاثیر گذار باشد. با استناد به منابع کتابخانه¬اي و پژوهش میداني و بر اساس تجزیه‌وتحلیل پرسشنامه¬ها، نتایج تحقیق بیانگر این است که عملکرد مدیریتی دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بعد دکترین متوسط به بالا، در ابعاد سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، پیاده‌سازی و اجرا متوسط به پایین، بعد هدایت نامطلوب و در بعد نظارت مطلوب بوده است. بنابراین در یک وضعیت کلی می¬توان گفت که دیپلماسی فرهنگی کشور از وضعیت مطلوبی برخوردار نبوده و با توجه به ماهیت فرهنگی جمهوری اسلامی ایران نیاز است در این

زمینه اقدام¬های جدی صورت پذیرد که به چند مورد از آن‌ها به عنوان پیشنهاد تحقیق اشاره می¬گردد:

- تدوین دکترین مبتنی بر هویت و فرهنگ اسلامی- ایرانی؛
- اجتناب از سیاسی¬کاری در امور فرهنگی، تدوین سیاست‌های واقع گرایانه ؛
- به‌کارگیری مشاوران متخصص و مجرب در حوزه دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی به منظور بهره¬گیری از تجارب نهادهای دیپلماسی فرهنگی ؛
- داشتن برنامه منسجم و واحد مبتنی بر دکترین و سیاست های دیپلماسی فرهنگی؛
- ممانعت از تأثیرگذاری منافع جناحی و باندی بر روابط میان نهادهای دیپلماسی فرهنگی و سیاست خارجی؛
- بازتعریف مأموریت‌ها و اهداف دستگاه‌های متولی دیپلماسی فرهنگی و سیاست خارجی؛
- لحاظ کردن رابطه میان منافع ملی و هویت فرهنگی و در نظر گرفتن منافع ملی در سیاست‌گذاری و تقویت ساختار سیاست‌گذاری؛
- هماهنگی بین نهادهای متولی دیپلماسی فرهنگی؛
- نظارت و ارزیابی عملکرد نهادهای دیپلماسی فرهنگی با هدف بهبود کیفیت فعالیت‌ها

منابع

اژدری، لیلا، فرهنگی، علی اکبر، صالحی امیری، سید رضا و سلطانی فر، محمد (۱۳۹۶). مدل دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مطالعات فرهنگ ارتباطات، ۱۸(۳۸).

اژدری، لیلا، فرهنگی، علی اکبر، صالحی امیری، سید رضا و سلطانی فر، محمد(۱۳۹۷). آسیب‌شناسی دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و ارائه راهبرد. فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی، ۷(۲۸).

افتخاری، اصغر (۱۳۸۹). سیاست خارجی و هویت فرهنگی: پیوند ها و اهداف، مندرج در: سیاست، دین و فرهنگ؛ مطالعه ای بین‌رشته‌ای. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق و پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.

امینی، آرمین و انعامی علمداری، سهراب (۱۳۹۱). جهانی‌شدن فرهنگ و کارکرد دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی. فصلنامه راهبرد، ۲۸ (۶۵).

حق‌پرست، هادی و خدابین، زهرا (۱۳۹۹). درآمدی بر دکترین مطلوب دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه پژوهش ملل، ۵۴.

خانی، محمدحسن (۱۳۸۶). نقش فرهنگ و ابزارهای فرهنگی در طراحی و پیشبرد

دیپلماسی، با تاکید بر سیاست خارجی ایالات متحده امریکا. مجموعه مقالات همایش ارتباطات بین فرهنگی و سیاست خارجی: رویکرد ایرانی، تهران: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی.
دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال(زمستان ۱۳۸۹). دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی در منطقه خلیج فارس. فصلنامه سیاست- مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، ۴۰(۴).
ذوالفقاری، مهدی و غلامعلی، علی(۱۴۰۱). مؤلفه‌ها و ظرفیت‌های زبان فارسی در دیپلماسی فرهنگی ایران. فصلنامه مطالعات ایرانی، (۴۱).
قربانی گلشن آباد، محمد(۱۴۰۰). دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران؛ مطالعه موردی: عربستان سعودی. فصلنامه مطالعات قدرت نرم، (۲۷).
قوام، سید عبدالعلی (۱۳۷۲). اصول سیاست خارجی و سیاست بین الملل. تهران: انتشارات سمت.
مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۸۹ الف). بررسی وضعیت دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
مورگنتا، هانس (۱۳۸۹). سیاست میان ملت ها. ترجمه حمیرا مشیرزاده. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی.
میرزائی، حمید، مبینی، محمد، میرزائی نورالدین، معمار زاده تهران، غلامرضا و مدیری، محمود (۱۳۹۸). تدوین راهبردهای مدیریت دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در منطقه غرب آسیا. فصلنامه راهبرد، (۹۰).

Ahmad, Ibtisam, Colombo , Elena , Muir,Robyn (2020). The Politics of culture:An Interrogation ing of Popular Culture. London: Cambridge Scholars Publishing.
lenczowski, John (2009). Cultural Diplomacy, Political Influence, and Integrated Strategy. Strategic Influence: Public Diplomacy, Counterpropaganda, and Political Warfare. ed. Michael J. Waller Washington, DC: Institute of World Politics Press.
Maack ,Mary Niles (Winter, 2001). Books and Libraries as Instruments of Cultural Diplomacy in Francophone Africa during the Cold War. Libraries & Culture, Vol. 36, No. 1, Books, Libraries, Reading, and Publishing in the Cold War.
Yang ,Yifan (2019). Telling the EUs Story by Others: The Jean Monnet Programme and European Union Public Diplomacy , U.S.A Rowman & .Littlefi.